

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge z omejenim poročstvom v Trstu ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročilna znaša: Za celo leto . . . . . K 24.— Za pol leta . . . . . 12.— Za tri mesece . . . . . 6.— Za tedensko izdajo za celo leto . . . . . 5.20 za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov . . . . . mm po 10 vin. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov . . . . . mm po 20 vin.

Oglasi v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 20.— vsaka nadaljna vrsta . . . . . 2.— Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inseratni oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inseratni oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnoizdatni račun št. 841.652.

Pregled najnovejših dogodkov.

Ruska bojišča. — Naše čete so se z Magure, jugovzhodno Tatarovega, umeknile proti glavnemu karpatskemu grebenu. Pod Rigo se je izjalovil ruski napad.

Italijanska bojišča. — Južno Suganske doline močni laški napadi odbiti ob najtežjih laških izgubah. Posebno so se odlikovale naše slovenske čete, 7. lovski bataljon in 17. pešpolk. V okolišju Paneveggia Lahi odbiti. Druge večinoma močno delovanje laške artiljerije, na soški fronti proti Vrhu sv. Mihela.

Zapadna bojišča. — Novi angleško-francoski napadi odbiti: ponekod boji moža proti možu. Pred Verdunom zelo močni artiljerijski boji.

Balkanska bojišča. — Nič novega. **Turška bojišča.** — Rusi so se 30 km vzhodno Revandusa umeknili proti meji. Drugače nič pomembnega.

Razno. — Ruski minister zunanjih stvari Sazonov, odstopil. Ministrski predsednik Stürmer njegov naslednik.

Naše uradno poročilo.

DUNAJ, 23. (Kor.) Uradno se razglša: 23. julija 1916.

Rusko bojišče. — Ogroženi po močnem sunku jugovzhodno Tatarovega, smo na Maguri se boreče čete umeknili proti glavnemu karpatskemu grebenu. Drugače ob neizpremenjenem položaju nič novega.

Italijansko bojišče. — Po nekaj dnevih razmeram odgovarjajočega miru je prišlo včeraj na fronti južno Suganske doline zopet do srditih bojev. Podprani skrajno močno po artiljerijskem ognju so Italijani ponovno napadli na več mestih. Povsod smo jih odbili z najtežjimi izgubami. Lovski bataljon št. 7 in deli pešpolka št. 17, ki je sovražnik svoj glavni naskok naperil proti njihovim postojankam, so se prav posebno odlikovali v teh bojih. Tudi v okolišju Paneveggia se boji razširjajo. Napad italijanske brigade proti vrhovom jugozapadno Paneveggia smo krvavo zavrnili. Na vrhovih severno tega kraja se je istočasno izjalovil sunek sovražnega bataljona. Odseke naše tirolske fronte, v katerih včeraj ni bilo bojev, je sovražnik večinoma srdito obstreljeval. Vrh sv. Mihela.

Jugovzhodno bojišče. — Neizpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

RUSKO URADNO POROČILO.

DUNAJ, 23. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročila ruskega generalnega štaba.

21. julija, popoldne. — Zapadna fronta: Ob Dvini se nadaljuje živahni artiljerijski boj. V okolišju severno sovodja Stira in Lipe so naše čete ponovno udarile na sovražnika; vrgle so ga iz vasi Verbeno in njegovih pripravljenih postojank južno od tam. Zasedajoč poraženega sovražnika so se naše čete polastile prehodov čez Stir in sovražnik se je umeknil na gričevje pri Berestečku. V okolišju Berestečka se je razvil boj. Doselej smo našli ujetnikov: 50 častnikov in nad 1600 vojakov. V teh bojih je umrl junaške smrti hrabri polkovnik poveljnik, polkovnik Tatarov.

21. julija, zvečer. — Zapadna fronta: Ko so hrabre čete generala Saharovega premagale vse težave pri prehodu preko močvirnatih dolin reke Lipe pod koncentričnim sovražnikovim ognjem, so vrgle sovražnika, ki se deloma že razseda. Naša artiljerija je srdito obstreljevala umikajoče se sovražne kolone. Čete, ki so prekoračile Lipo, so zajele včeraj 1000 mož, 10 strojnih pušk in štiri gorske topove,

med njimi tri z uprego. Število ujetnikov raste. Po dopolnilnih poročilih presega število v bojih 20. t. m. pri prehodu čez Stir severno izliva Lipe in dalje ob levem bregu Stira zajetih sovražnikov zelo znatno v jutranjem poročilu navedeno število. Doselej smo našli 2817 vojakov in 75 častnikov, poleg tega pa smo zajeli veliko množino strojnih pušk in 3 topove 20. t. m. Na severnem bregu Lipe smo poleg že v prejšnjem poročilu javljenih ujetnikov in plena, zajeli še 49 stroj. pušek, 36 bombovk in minovk, 80 zabojev min in bomb, 16 zabojev krogel, 58 zabojev municije za strojne puške, tri zaloge artiljerijske municije, katerih ena sama je vsebovala 35.570 krogel različnih kalibrov, nadalje 5230 granat, ogromno množino patron za puške, 3 žaromete, instrumente, eno vojaško godbo, vojne kuhinje, veliko množino žice za ovire in telefon in druge vojne opreje. — Bukovina: V okolišju Valeputne, 4 km jugozapadno Kimpolunga smo pregnali nasprotnika z nekega pogorja ter zajeli 3 častnike, 155 mož in 4 strojne puške.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

DUNAJ, 23. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročila italijanskega generalnega štaba 21. julija: Ker sovražna artiljerija neprestano s težkimi granatami obstreljuje Aho in druge kraje v adiški dolini, je naša artiljerija včeraj obstreljevala Rivo, Arco in Rovereto, kjer je povzročila požarje in preprečevala gašenje z zapornim ognjem. V gornji posinški dolini je poizkušal sovražnik z neprestanim delovanjem majhnih oddelkov ovirati naše čete v ojačevanju doseženih postojank, a smo ga vselej zavrnili z izgubami. Osvojili smo nadaljne sovražne järke na severnem pobočju Monte Maja. Naše postojanke ob zgornjem koncu Rio Costeano v gornji Boitski dolini je sovražna artiljerija močno obstreljevala, ne da bi nam bila zadala kako škodo. Ob Soči artiljerijski dvojni. Sovražna artiljerija je obstreljevala Tržič; v odgovor je naša obstreljevala kraje Doberdob, Jamlje, Flondar in Sv. Ivan.

Nemško uradno poročilo.

BEROLIN, 23. (Kor.) Wolffov urad poroča, Veliki glavni stan, 23. julija 1916.

Zapadno bojišče. — Med morjem in Ancro so se vršili v posameznih odsekih živahnejši strelni boji. V okolišju Richebourga smo zavrnili močnejši poizvedovalni oddelek. Med Ancro in Sommo je po delovanju, ki je naraščalo čez dan, zvečer in ponoči prišlo ponovno do pehotnih bojev na fronti Thiepval—Guilleumont. Tu zastavljeni angleški napadi so bili v kljub brezobzirnemu žrtvovanju moštva brezuspešni, pri Pozieresu in zapadno od tod v fourtoškem gozdiču in ob zapadnem robu Longuevala pa so dovedli do srditih bojev moža proti možu. Med Guilleumontom in Sommo smo sovražnikove napadne polkuse krvavo zadušili v izhodnih jarkih z zapornim ognjem. Južno Sommo so se v časoma zelo močnem, po nas enako vračanjem ognju vršili posamezni francoski sunki, ki so se ponesrečili. Zajeli smo nad sto sovražnikov, med njimi nekoliko častnikov. V okolišju Moze artiljerijski boji, večkrat zelo močni. Vzhodno reke smo v fleuryjskem odseku zavrnili sovražne oddelke, ki so metali ročne granate, v gričevju, severno utrdbje Tavannes, pa poizvedovalne oddelke. Južno Damloupa smo v smeri proti selsju Dicoourt pridobili tal in zajeli nekaj sovražnikov in plena. Francoska letalska brodogoja so včeraj obmetala z bombami mesto Mühlheim na Badenskem in v bližini se nahajajoče vasi. Dve sovražni letali smo sestrelili v zračnem boju in odgovorili na napad takoj s težkim ognjem na mesto Belfort.

Vzhodno bojišče. — Jugovzhodno Rige smo pozno zvečer z zapornim ognjem obrezuspešili sovražni napad. Nemške baterije so preprečile polkuse Rusov, da bi prestopili Stir pri Zahadki, jugozapadno Berestečka.

ANGLEŠKO - FRANCOŠKA OFENZIVA ZASTAJA?

BEROLIN, 22. (Kor.) Wolffov urad poroča: Iz nemških, kakor tudi sovražnih uradnih poročil se da posneti, da je o grozna bitka, ki je zadnje dni besnela ob Sommi, premagala krizo. Danes se poroča z bojišča, da vlada na obeh straneh razmeroma mir. Po sedaj dospelih natančnejših vesteh je bil ta družel močni francoski in angleški napad ofenziva v največjem slogu, ob zastavitvi močnejših sil in številnejšega materijala kot pri prvem napadu v začetku julija. Po artiljerijski pripravi in najsrditejšem, najsilovitejšem ognju je približno dvajset sovražnih divizij na fronti kakih štiridesetih kilometrov, od južno Pozieres do zapadno Vermand-Ovillers, pričelo napadati v vedno se ponavljajočih naskokih. Kakor javlja včerajšnje nemško poročilo, je uspel tega mogočnega napora sil naših sovražnikov v primeri z njihovimi ogromnimi, krvavimi izgubami več kot klaverni. Naši sovražniki so bili težko poraženi. Položaj ob Sommi se pričena zaradi nemške zmage polagoma izpreminjati Nemcem v prilogo. V bitki ob Sommi so popolnoma razpadli mogočni napadni načrti naših sovražnikov. — Prip. ured.: Pripominjamo, da je Wolffov korespondenčni urad zasebno podjetje in da so poročila nemškega vrhovnega armadnega vodstva tudi tedaj, kadar jih sporoča Wolffov urad, označena vedno kot taka. Zato si tudi dovoljuje mo h gornjemu poročilu pripombe, da se poročilo ne sklada prav posebno z današnjim nemškim uradnim poročilom, v katerem je povedano popolnoma jasno, da so se po velikanskih angleško-francoskih napadih 20. t. m., ki so jih Nemci odbili, izvzemši 3 in pol kilometra široki frontni odsek južno Hardecourta (nemško uradno poročilo 21. t. m.), angleški in francoski napadi zopet ponovili in sicer z brezobzirno zastavitvijo moštva. Ti napadi so ponekod dovedli do srditih bojev moža proti možu. Kak je bil izid teh bojev, nemško uradno poročilo še ni povedalo. Ravno glede na to nasprotje med uradnim in Wolffovim zasebnim poročilom se nam zdi slika, ki jo podaja Wolffov urad o položaju na zapadni fronti, nekoliko preoptimiščična. Naše mnenje je, da je bolje biti nekoliko črnogled, samo da se stvar dobro izteče, kot pa da se vidijo same rožice, a se nazadnje pokaže osat.

BOJI POD RIGO.

BEROLIN, 22. (Kor.) Wolffov urad poroča: Po današnjih poročilih o ruskih napadih jugovzhodno Rige, se je vršil tamkaj eden najsrditejših bojev, ki so doslej besneli na vzhodni fronti. Napad se je pričel s skrajno silovito artiljerijsko pripravo, ki se je ojačila do najsrditejšega ognja in je trajala pet ur. Ob 3 popoldne je privrkat naskočila močna ruska pehota in vedno novi valovi so navajevali proti nemškim postojankam. V ognju artiljerije, strojnih pušk in pehote so razpadli vsi napadi. Ob 5½ popoldne je bil odbit ta prvi veliki naskok. Ruska artiljerija je začela iznova delovati. Po polurni siloviti pripravi se je ob 7 zvečer pričel drugi ruski napad. Izjalovil se je po polurnem boju. Po kratkem miru so se pričeli proti 8 zvečer vedno se ponavljajoči srđiti napadi ruskih mas, kakor jih skoraj še ni bilo. Ob 10 zvečer so bili vsi ruski napadi odbiti. Za nove napade utrjeni sovražnik ni imel več moči. Nemške postojanke so ostale v polni njihovi posesti. Ruski poraz je težak in njihove izgube so resne.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 22. (Kor.) (Agence Tel. Mill.) Glavni stan javlja:

Iraška fronta. — Neizpremenjeno.

Perzijska fronta. — Ruske bojeve sile, ki smo jih, kakor se je poročalo v včerajšnjem poročilu, v neredu pregnali proti vzhodu, so se poizkušale ustanoviti 30 km vzhodno Revandusa, a niso, energično zasledovana po naših četah, mogle sprejeti boja, in so se umeknile proti meji. V zadnjih bojih smo zajeli dve strojni puški.

Kavkaška fronta. — Na desnem krilu spopadi med patruljami in krajevni strelni boji. V središču in na levem krilu nič posebnega.

Naši namaknjeni oddelki so pregnali sovražni oddelek, ki se je pojavil zapadno Katiye, v smeri proti Romani. V boju zapadno mesta Suezja in ob prekopa med našimi oddelki in dvema vodoma konjice je sovražnik pobegnil proti prekopa, zapustivši nekoliko mrtvih. Naši oddelki so ga zasledovali.

SAZONOV ODSTOPI?

PETROGRAD, 23. (Petrograjska brzojavna agencija.) Ministrski predsednik in minister za notranje stvari, Stürmer, je bil imenovan za ministra zunanjih stvari. Stürmer obdrži predsedstvo v ministrskem svetu. Justični minister Hvostov je bil imenovan za ministra notranjih stvari in bivši minister notranjih stvari Makarov za justičnega ministra. Ministru zunanjih stvari, Sazonovu, se je dovolil odstop na njegovo prošnjo.

Požar grškega kraljevega dvorca nastal slučajno.

PARIZ, 22. (Kor.) Nova francoska poročila iz Aten pravijo, da so bile osebe, ki so bile osumljene požiga v Tatoi izpuščene v svobodo, ker je vzrok požarja vendar slučajen.

Razne politične vesti.

Švajev o Rusiji. Iz Petrograda se javlja preko Stokholma: V skupščini odbora ruske vojne industrije za osiguranje lastne ruske avtomobilske industrije je rekel vojni minister Švajev, ki se je ravnokar vrnil iz glavnega stana: »Najvažnejše v celi vojni organizaciji je red transporta. Dal Bog, da se mi v morebitnih zopetnih vojnah ne najdemo zopet v enaki zavisnosti od inozemstva. Mi moramo osvojiti svet! Rusija mora stopati v bodočnosti na čelu sveta, ako zmaga v tej vojni. Zato misli vojna uprava vpotrebiti tudi poslednjo svojo moč, da porazi neprijatelja.«

Kraj Peter. Po poročilu švicarske brzojavne informacije preko Berlina je kralj Peter v tihini na otoku Challisu proslavil svoj dvaindesetletni rojstni dan. Od zavezniških vladarjev je prejel čestitke.

Romunske vesti Druga brigada težkega topništva, ki je ravnokar uvedena, bo imela svojo garnizijo v Bukarešti. — Londonske novice poročajo, da je bil romunski poslanik v Londonu pozvan v ministristvo za vnanje stvari, kjer je imel dolga konferenco z lord Greyem.

Domneve vesti.

Promocija. Na Karl Ferdinandovi univerzi v Pragi je bila promovirana za doktorico vsega zdravilstva gđc. Valerija Strnadova.

Počtniški tečaj na dekliški CM šoli na Acquedotto se začne 26. t. m. Vpisovanje se bo vršilo 25. t. m. od 9 do 11 popoldne.

V svarilo turistom. Na Begunjšici se je dogodila velika turistova nesreča, pri kateri se je pogubilo eno človeško življe-

nie. »Sl. Narodu« poročajo iz Radovljice: V ponedeljek popoldne se je podala vesela družba na pot, da zavzije na vrhu Begunjšice par krasnih ur. Pot na Begunjšico je »lahka partija« in voditelj družbe, finančni komisar Korbar, je bil eden tistih dobrih in opreznih turistov, katerim se lahko brezpogojno zaupaš. Izletniki so prenočili v ponedeljek v Vilfanovi koči, so šli drugo jutro na vrh Begunjšice ter so se potem polagoma vračali nazaj proti koči. V gorah je sedaj čas planink. Prekrasne cvetke so zapeljale tudi naše izletnike, da so jih pričeli trgati in nabirati. Nekako na sredi poto med vrhom in kočjo je gospa Vidmarjeva naenkrat zdrsnila na gladki travi in z glasnim krikom zdrčala po skalah navzdol. V teh nevarnih trenutkih gospa ni izgubila treznosti in posrečilo se ji je, ker padeč ni bil prehud, se zadržati, tako da je po nekako 10 m obležala na malem skalnatem platoju. Mesto, kjer je obležala gospa Vidmarjeva, pa je bilo težko dostopno in izletniki so iskali primernega dohoda. Finančni komisar Korbar je poskušal obiti strmo pečino ter se približati gospej Vidmarjevi. V tem trenutku mu je na mokri, gladki travi zdrsnila noga in njegovi tovariši so s strahom in grozoto zapazili, da je padel in se začel kotaliti po strmih skalah navzdol. Krik groze se je razlegal po gori... Korbarjevo truplo pa je odkakovalo od skale do skale in obležalo ob neki pečini več sto metrov globoko pod mestom, kjer je prvotno stal. V pravem vrhu planink so naši izletniki svojega ljubega tovariša -- mrtvega z razbito glavo in zlomljenimi udi. Gospa Vidmarjeva je bila prepeljana v deželno bolnišnico v Ljubljano, kjer se počuti razmeroma dobro, tako, da je upati, da bo skoraj okrevala. Izlet na Begunjšico nikakor ne spada med težavne partije in ponesrečeni finančni komisar Korbar je bil oprezen turist, ki se ni nikdar neprevidno podajal v nevarnost. Nesrečo so zakrivilo v prvi vrsti zapeljive planinke, ta nedolžna cvetica naših gor, ki je že toliko ljudi spravila v smrt. Planike zapeljuje mnogokrat tudi najopreznije turiste na kraje, kjer je smrt vsak hip pripravljena pahnuti človeka v brezno nesreče. Tudi žalosten dogodek na Begunjšici naj bi bil ves turistom novo svarilo pred belimi cvetkami naših gor.

Mestna zastavljavnica. Danes, 24. t. m., od 9 dop. do 3 pop. se bodo prodajali na dražbi nedragoceni predmeti serije 137, zastavljeni meseca aprila 1915. na modre listke, in sicer od št. 60.100 do št. 62.400, v torek, 25. t. m., ob istem času pa od št. 62.400 do št. 64.400.

Češki socijalni demokratje in narodnost.

»Pravo Lidu« prinaša vrsto člankov pod naslovom: »O orijentaciji v narodnostnem vprašanju«. V prvem članku nastopa pisec proti stališču, ki so je zavzeli socijalistični radikali in ki identificirajo dva različna pojma: narodno vprašanje, vprašanje narodne zavednosti, domovine in patriotizma, in narodnostno vprašanje, ki ni nikak problem naroda, njega ekzistence same na sebi, marveč je problem narodov, njih skupnega življenja in ureditve njih medsebojnih odnosov.

Nemška socijalna demokracija je v narodni državi. Z asocijaliste narodne države je težko umevno, da bi imel proletarijat kak interes na tem, da se rešujejo tudi narodnostni problemi, ker je — nasprotno — potrebno, da se skupna prizadevanja posvečajo zgradbi razredne organizacije in uveljavljenju mednarodne solidarnosti. Sele vojna je pri socijalnih demokratih velikih narodnih držav postavila narodnost v ospredje in je potisnila v ozadje vsa druga vprašanja in oziro, ustvarila takozvano narodno solidarnost in dovedla do »domačega mira«.

»Pridi, naša mati svetogorska! Stopi na oltar in se nam prikaži! Daj, nasmehljaj se nam s tistim sladkim, otroškim smehljajem, kot si se nam smehljala na Sveti gori... In tolažba je dihala takrat iz tvojih oči; rane so se celile, in solza ni bilo več v naših objokanih očeh... Usmili se, svetogorska mati božja, in stopi na oltar... In krik je postal v duhu glasnejši. Romarji so vstajali in so se drgnili k glavni oltarju. Dvignili so roke in so vpili brezumljive besede. Dve dni in št. naša mati svetogorska; izgubila si je ljubeč naziv patriotizma... Glej, tudi mi smo želeli ostati bi bila naša materinska zate. Sme-

opotekel proti zakristiji. Izginil je v črni temi, in se je zgrudil bogvekle na kolena. Zaplakal je in je klical v svoji bolesti njo, za katero edino mu je gorela vsa čista, grehov prosta duša. Klical jo je — njo, ki so jo pregnali kakor njega iz paradiza solca in blaženosti. S krvjo greha, krohotajočega se čez vesoljni svet, so zalili smejoči paradiz; zagrebili so ga v blato in smrad, ki se je dvignil do neba in je pregnal zvezde in sonce. In noč je legla nad paradiz. Sredi teme pa se plazijo dolge sence; krilijo z rokami in beže, beže v brezkončnost. In iz blata in smradu se dvigajo proklete duše in kličejo prokletstvo na one, ki so jih prokleti...

Svetišče se je napolnilo popolnoma z romarji, ki so klečali s sklonjenimi glavami na mrzlem tlaku in so se trkali na prsi. Ves glavni oltar se je zablestel v luči, kojih prameni so se odbijali ob suhem zlatu, ki je bil udelan v široke okvire čudne podobe. Razločno so videli romarji Mater sedmih žalosti; zrlji so v njene oči, a tiste oči so strmele preko njih nekam daleč, daleč v brezkončnost. Tuje so bile podobe na stenah, in v tujem, nerazumljivem jeziku so strmeli vanje blesteči, mrzli napisi. Po vsem svetišču je dihala nekak neprijetnega, hladnega, da se je vsakemu krčilo srce. Dvignili so glavo in so se zgr-

sladek vonj se širi kroginkrog... In svetogorska mati božja napravi danes čudež... Reka bolesti in bridkosti se razdeli še danes — paradiz se dvigne še danes iz morja krvi, smrdeč do samega božjega prestola... O, zgodi se še danes čudež: kajti svetogorska mati božja je z nami, da nas reši po dolgih dneh groze in strahu...
Peter Pavlin se je opotekal po kamenitih stopnicah. Znoj mu je tekel curkoma z obraza; roke je držal prikrizane na prsih in je govoril svoje brezmiselne besede. Oči so mu bile uprte naravnost v svetišče, ki se je kopal v jutranjih žarkih, a je bilo vendar tako hladno in mrzlo, da se je polastilo romarjev razočaranje. Petje je postajalo vedno tiše, dokler ni utihnilo popolnoma. In takrat so dospeli prve vrste do široko odprtih vrat svetišča. Orglje so zabučale sredi ogromne cerkve, in romarji so se vsuli v svetišče.
Pater Pavlin se ni ozrl nikamor. Opotekal se je med množico; rinil je ljudi vstran in je silil naprej — do glavnega oltarja, kjer so gorele velike, debele sveče okrog slike device, katere prsi so bile prebodene s sedmimi meči. Tam je zdrsnil na kolena. Z rokami se je prijel za kamenito ograjo in je uprl oči v sliko, ki se je svetila v živi luči, v lesku težkega

PODLISTEK

JOS. VANDOT.

Begunci.

4. Dolorosa.

I.
Stalo je na nizkem, komaj petdeset metrov visokem griču. Bilo je velikansko in ogromno. Mrzlo je zrl v jutranji svet in čemerno, kot da bi mu bilo neprijetno, da stoji tako nizko. Sto kamenitih stopnic je vodilo do njega, lepo izklesanih in skrbno udelanih. Kroginkrog temno drevje, in nikamor drugam se ni videlo nego v nebo, ki se je razpenjalo tako visoko nad svetiščem. Samo zvonovi so peli ubrano in so vabili. A v tistih glasovih ni bilo koprnjenja in tiste sladke omamljenosti, ki prevzame romarja, stoječega v dolini in koprnečega tja gori, odkoder vabijo sveti zvonovi in kličejo.
Pater Pavlin se še vedno ni zbudil iz svoje ekstaze. Še vedno je govoril na glas, ne meneč se za nikogar, in je ponavljal svoje brezmiselne besede: »Svetogorska mati božja nas vodi... O, čutim njeno bližino, kot sem; jo čutil na Sveti gori. Nekaj mehkega drhti krog mene in

Stališče češke socijalne demokracije napram temu preobratu v taboru socijalne demokracije narodnih držav je tako-le: »Tudi mi — istotako kot pripadniki socijalistične stranke narodnih držav — priznavamo dejstvo svoje pripadnosti k narodu. Priznavamo svoje dolžnosti do njega in delujemo za njega razvoj, vršec svojo dolžnost tam, kamor nas je postavila usoda: vzbujamo, organizujemo in izobražujemo češki proletarijat ter ga pripravljamo v veljavni in dragocen komponenti skupnonarodnega in človeškega napredka!

Vkljub temu pa to stališče ne izčrplja našega naziranja o narodnostnem vprašanju. Ni to nikak predmet naše socijalistične prakse, kakor je tako mislil ves socijalistični svet med znanimi spori minulih let o formi naših strokovnih organizacij. Za nas je narodni program elementarna stopnja; druga višja stopnja je narodnostni program, problem medsebojnega razmerja narodnosti, torej ne samo našega naroda in njegove eksistence, marveč problem njih razmerja do drugih narodov te države, medsebojnega razmerja nje narodov, narodov sploh, problem internacionalizma par excellence. In zato je ta druga stopnja naziranja o narodnostnem programu neizmerne važnosti za socijalistično gibanje, za bodoče konsolidiranje avstrijske, kakor tudi svetovne internacionalne.

Če bi se hoteli izogibati narodnostnemu vprašanju, bi pomenjalo to — kakor je bilo dostoj — prepuščati voljo »svobodnemu teku« zgodovine: liberalizem, svobodno konkurenco, večno vojno v narodnostnem vprašanju.

Če pa rešujemo to vprašanje, pomenja da zanašamo organizacijsko metodo v življenje narodov, da gladimo pot razmerju dogovora med njimi, da odstranjamo »svobodno konkurenco«, ali s tem tudi »svobodno zatiranje« narodnosti. Pomenja pa tudi edino možno realno podlago internacionalne, ako naj je resnična organizacija narodov in ne samo njih ideoloških manifestacij!

Ljudska šola v Korfah za Rdeči križ, vojno oskrbovalne namene in za vojakne na bojišču.

(Dopis.)

Tudi naša šola ni držala križem rok tekom svetovne vojne in pomagala lajšati človeštvu gorje v prej navedene človekoljubne svrhe. V letu 1914 oddalo se je na c. kr. glavarstvo v Kopru: 25. sept. 25 kg suhega robidnega listja, 5 parov nogavice, 12 steklenic vina; 20. nov. 164 ročnih del (zapestniki, dokolenice, snežne kape) spletenih po tukajšnjih učenkah in šoli odraslih deklicah pod nadzorstvom tuk. g. e učiteljice M. Orei, 12 kg robidnega listja; 30. nov. 174 ročnih del (tople oblike) za vojakne na bojiščih, 12 kg suhega robidnega listja; 17. dec. 6 ročnih del za vojakne na bojiščih; v vojnem letu 1915: 8. jan. 200 parov papirnatih podplavov in 46 parov pap. opank; 25. jan. 300 parov pap. podplavov, 4 pare dokolenic; 2. feb. 18 parov vdokolenic, 6 volnenih spodnjih jop (maje); 18. feb. 4 spletena spodnja jope, 5 parov dokolenic, 6 volnenih spodnjih jop nenihi jopice, 5 parov dokolenic, 1 zajčjo kožo; 3. marca 1 spodnja volnena jopa, 3 komade dokolenic.

S tem je bila izčrpana zaloga volne in ni se pletlo dalje. Volne se je v to vporabilo okoli 40 kg, katerih 37 kg je dalo na razpolago c. kr. okr. glavarstvo v Kopru, 3 kg pa je daroval tuk. šol. vodja. Poleg tega so vsi možje in mladeniči iz naše župnije, vpošklicani pod orožje, odšli na svoja mesta preskrbljeni s pletenim spodnjim perilom, kakor spodnja jopa, snežna kapa, zapestnike in dokolenice. Tridesetim, ki so že bili v vojnem metezu, so se te garniture poslane na njihovo vojno postjo; kasneje vpošklicani pa se je oddajalo iz rok v roke. Volno za te pletenice so kupile družine vpošklicanih, pletle so pa naše pridne učence pod vodstvom že omenjene gospe učiteljice. V novembru je službeno nabiranje v vojno oskrbovalne namene doneslo 38 K 36 v. Reservni vojaški bolnišnici v Portorose za tam nastanjene ranjene vojakne je tuk. voditelj postal za božične praznike 1914 dvanajst steklenic vina; za pust 1915 vina 22 l nabrana med tuk. kmetovalci in koš štraub.

ljaja bi se s svojim nebeškim smehljajem. Zrli bi mi vate, in naša bolest bi se raztopila v tvojem smehljaju. To svetišče bi bil naš dom. O, ne zapustili bi ga nikdar, ker bi kraljevala nad nami ti, o, naša mati svetogorska! Saj nimamo doma nikjer. Z nogami nas teptajo, kamor pridemo, in v njihovih očeh ni usmiljenja do nas... Usmili se nas, svetogorska mati božja...»

Med šumnim krikom se je oglasil jok. Zenske so se pridrenjale do glavnega oltarja. Napol so se naglne preko kamenite ograje. Vile so roke in so vpile kakor blazine. Solze so jim tekle po razdrapanih licih, in sople so naglo, sunkoma. Zdelo se je, da planejo zdajpazdaj preko ograje in siloma vzamejo sliko iz zlatih okvirov — sliko, ki je zrla preko njih s tujim, mrljim pogledom; sliko, do katere so priromali, da jo poprosijo milosti in usmiljenja.

A tedaj so zavyončljali zvončki. Romarji so umolkli in so se umaknili nazaj. V polnem, bleščočem ornatu je stopil duhovnik pred glavni oltar in se je poklonil materi božji sedmih žalosti, ki je kraljevala nad njim na svojem zlatem tronu... Ta čudni zrak v tej prostorni cerkvi me je pričel dušiti. Bilo mi je, kakor da je leglo na mojo dušo nekaj težkega, rezkega, ki me je hotelo zadušiti. Znoj mi je stopil na čelo, in pred očmi so pričele plesati

ki jih je pripravila tuk. ga. učiteljica. Za Veliko noč je imenovana zopet spekla za isti namen 2 torti in za »belo nedeljo« so bili obdarovani vsi tamošnji rekonvalescenti s piruhi, katere so prinesli šolski otroci. Za vse te darove se je podpisane laskavo zahvalil voditelj dotične bolnišnice g. dr. Riedl. Nadaljno delovanje te šole v prid tem človekoljubnim namenom je naslednje začasno prenehalo za dobo 5 mesecev, t. j. v času, ko je voditelj bil vpošklican pod orožje. Takoj se je pa zopet pričelo in nadaljevalo, ko je bil oproščen presenčne vojaške službe. 1. Patriotičnih znakov je vodstvo razpečalo za 40 K. 2. Za hrabre branitelje ob Soči se je za Marčino nabralo 60 l vina in odposlalo na županijo v Izolo. 3. Znakov zbirke za podmorski čoln se je razpečalo 22 a 2 K, skupaj 44 K. 4. Teden rdečega križa je donesel: a) nabranih po učit. oseboju iz Izo, a nabranih v tuk. šol. okrožju 120 K, b) tukajšnji voditelj se šolskimi otroci K 174 58, c) kot člani Družbi Avstr. Rdečega križa je pristopilo članov 8 po 4 K je 32 K pristopilo članov 33 po 2 K je 66 K, skupno 399 K 58 v.

Prišla je pomlad in pričelo se je zopet z nabiranjem robidnega listja. Oddalo se ga je pričetkom tega meseca 16 žaklijev, okrogle teže 50 kg in istočasno tudi 3 žaklije volnenih in platnenih ostankov. »Nabiranje le v družini« je do sedaj prineslo 73 K 30 v. Je pa še precej nabiralnikov po hišah, ki še niso bili izpraznjeni.

Vojnega posojila se je podpisalo na 1. Avstrijsko vojno pos. Orel Franjo 100 K, 2. Avstrijsko vojno pos. Orel Marija 300 K 3. Avstrijsko vojno pos. Zavar. gov. živine 500 K 4. Avstrijsko vojno pos. Orel Franjo 1000 K skupno 1900 K.

Tako je tudi naša dvorazrednica po svojih močeh in s pomočjo radodarnega našega ljudstva pripomogla lajšati bedo in gorje, ki nam ga je prinesla svetovna vojna. A delovanje še ni zaključeno.

Pa vojna pisarna! Tudi ta posluje dnevno. Sedaj poštno odpošiljatev, sedaj za vojnega ujetnika tedaj se v Srbiji, sedaj v Italiji, pa zopet za družega v Rusijo, zopet denarna pošiljatev v katero teh nam sovražnih dežel; poizvedovanja za pogrešence sedaj na Rdeči križ, pa za vojne ujetnike itd. dnevno. — Orel Franjo, šolski vodja.

Letina 1916.

Glavno vprašanje v današnjem položaju, ko smo večinoma od izvenzemstva odrezani, je naša prehranitev. Vprašanje, kak na bo letošnja žetev v naši monarhiji, je največje posledice letine. Potrebščina monarhije na žitu znaša v normalnem času okrog 100 milijonov meterskih stotov. Ta množina se bo to leto le v pšenici in rži nekoliko preokročila, zato bo domača potrebščina ob redni uravnavi porabe in razdelitve gladko krita in morda bodo še naši zaveznički deželni preseška, K r je tudi krma obilna, se ni bati poslabšanja razmer glede mesa, masti in divjačine. Tudi sadje je uspelo z malimi izjemami dobro in zelenjavi se je veliko več nasadilo in nasejalo kakor prijšnja leta.

Brez vsakega optimizma se torej lahko trdi, da je vsled letine 1916 izstradanje izključeno in da bomo še nadalje vzdržali glede prehranitve.

Po „Sl. Tr. Vestniku“

To in ono.

Mesto brez dimnikov. V Dumbrecku blizu Glasgova na Škotskem so zgradili mesto vil, v katerem ni nobenega dimnika. V vseh hišah kuhajo, svetijo in kurijo edine z elektriko. Vile so zgrajene za romane družine ter ima vsaka le po šest sob; strehe so pokrite z asbestom in brez dimnika. Razen splošne koristi, da je zrak v mestu popolnoma čist, ima velike udobnosti in koristi tudi vsaka posamezna družina. Ni treba vedne skrbi za drva, ogelje ali petroleja; po vsej hiši je mnogo lažje vzdrževati snago, dela je veliko manj in zato je treba tudi manj služinčadi. Poizkus se je povsem obnesel.

Koprive. Zelo so povišali letos pozimi koprivo. Mislili so iz nje dobiti nadomestilo za ameriški bombaž, ki ga Anglež ne pusti k nam. »Ta ponižna kopriva ima najboljši vlakno. Setje, sadite, ohranite!« tako se je svetovalo. Na Kranjskem so nekateri poskusili saditi koprive. Njive so

tel se je dvigniti; toda omahnil je in je zdrknil s kama. Obležal je tam in je pritisnil obraz k zemlji. Trudoma sem ga dvignil. Toda ni mogel stati na nogah. Tressel se je po vsem životu in se me je oklepal z drhtečimi rokami. Pogledal sem mu v obraz — debele potne srage so tekle preko bledega, upadlega lica; ustnice so se tresle in so bile brez barve. In vedel sem: pater Pavlin je bil bolan, bolan na smrt.

In razsulo se je belo svetišče na Sveti gori. Zakadilo se je visoko tam gori in je zagrmelo, da se je potresel svet. Zaječala so srca v divji bolesti tisti trenutek. Zavrhli so oblaki od vseh strani in groza je zavpila z oskrunjenega gore s svojim strašnim, mozeg pretresujočim krikom. In prah in oblaki so zakrili goro in so se nagnili nižje. Tema je zavila hipoma paradiz — s svojim črnim, mrtvaškim zastorom ga je zagrnila... In človek ni videl več drhtečih žarkov. Samo dolgo sence je še videl, ki so se tresle nad s krvjo preplavljenimi grobovi. In sence so dvigale dolge roke in so govorile in ponavljale početstvo, ki se bruhalo iz potokov smrdeče krvi, ki so se valili preko paradiza, oskrunjenega do sivih vekov... Patra Pavlina se je lotavala omotica. Oči so se mu odprle široko in so begale

izorali, vse prebrnani in zavalali, da bi morala rasti. Toda kje dobiti seme? Nobena trgovina ga ne prodaja. Nabirali so torej male koprive ob plotovih in zidovih ter jih posadili kakor mlado peso v rodovitno zemljo, toda spak ni hotel rasti. Ta hudomušna kopriva je kakor zanikaren prašček, ki pije le vodo in žre gnojnico, močne krme pa ne mara. Kopriva hoče ostati kakor pastorka pri plotovih in zidovih. V najboljši, pogojni zemlji ni hotela rasti. Zdaj so svetovali, naj bi jo nasadili ob nerodovitem svetu, zlasti ob železniških tirih in onih mejah ob železnicah. Koliko milijonov plemenite rastline bi raslo in milijone kilogramov koprivine bi imeli za obleko. Vojaška uprava bo plačala za 100 kg posušenih koprivnih stebel 6 kron. Vojak, ki zbere 100 kg kopriv, dobi darilo 2 K. Koprive se ne smejo izpuliti, ampak pri tleh odrezati. Ko se perje osuška, se koprivna stebila razgrnejo na travniku in se jih pusti ležati, dokler niso popolnoma suha. Kadar so suha, se naznani okrajnemo glavarstvu, da jih odzame.

Zenske sprevednice v hlačah. Po naredbi pruske železniške uprave morajo žene, ki so zaposlene kot železniške sprevednice, nositi posebno vrsto hlače, da ne bi prišle ako nosijo krila v kako nevarnost in bi se mogla dogoditi nesreča. Razume se, da morajo nositi hlače samo v službi.

Spanec ga je rešil. V Koložu na Sedmograškem je stal pred divizijskim sodiščem honved rumunske narodnosti, obtožen težkega hudodelstva. Razprava je bila dovršena, javni tožitelj je predlagal smrtno kazen. Govoriti je imel še zagovornik. V sodni dvorani, kjer je šlo pravkar za življenje in smrt človeškega bitja, je zavladala globoka tihoča. Tedaj se razločno sliši glasno smrčanje. Kdo bi spal v tem napetem trenutku? Obtoženec! Zagovornik je pokazal nanj in imel ta-le kratki govor: Slavno divizijsko sodišče! Pripravljen sem bil za velik brambni govor, katerega pa sedaj ne bom govoril. Blagovolite se le ozreti na obtoženca. Vprašam, ali more biti kriv človek, ki mirno zaspi v trenutku ko odloča sodišče o njegovem življenju in smrti? Sodni dvor se je umaknil iz dvorane in po kratkem posvetovanju razglasil opustilno razsodbo.

Kosilo iz kuhinjskih odpadkov. Tudi na Francoskem si zdaj resno prizadevajo doseči, da bi se vsa živila čim varneje izkoristila. Saj so statistično dognali, da so kuhinjski odpadki, ki se vsako leto zmehčajo in smeti ali pa k večjemu pokrmijo živino, vredni na stotine milijonov francov. Sedaj so v ženski gostilničarski šoli v Parizu, ki jo vodi gospodična Valentina Thomson, priredili za poskušnje kosilo, katerega sta skuhala dva znamenita kuharja iz samih kuhinjskih odpadkov. Francoski zdravnik dr. Francois Helme poroča o tem v »Temms«: Na mizo so prišle jedi iz korenjevega in repnega perja, ki niso prav nič zaostajale za špinačo. Izvrstna je bila prikuha iz ohrovtovih in karfiolnih storžev in stebel. Zelo okusna je tudi jed iz mozga artičokinkega stebila. — Koprive dobivajo francoski vojak v strelskih jarkih zelo pogosto h kosilu. — Ječmen na mesni juhi s kurjimi kostmi je zelo redina jed za slabotne osebe. Prav dobro je meso goveje glave, ki se prodaja na Francoskem po 1 krono kilogram.

ČESKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosakova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI

so računajo po 4 stot. besedo. Hlasno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najnaujanja pristojbina znaša 40 stotink.

Milo po K 4.50 in 3, zokolada, kondenzirano mleko, užgalice, sardine, nadomestek za kavo prodaja se samo preprodajalcem. Skladšče ulica della Zonta 7 vogal ulice Carintia. 451

Kupl se mlečna kozja ali pa angorske pasme. — Sancia, Škedenj 130. 458

Kupujem čunje, volno, bombaž, volnena pokrivala, volnino, žaklje in kovino. Prihajam tudi na dom. Via Boschetto 18. 449

Spretna šivilja, ki zna šivati, vezati in krojiti obleke za gospe in otroke, se pripravlja za delo na domu. Ulica Picardi 2, I. nad. vr. št. 5. 321

semintja. »Saj nisem na Sveti gori,« je ječjal. »O, daleč je do paradiza... In jaz sem ljubil mater božjo, o, resnično... A še boli sem ljubil Sveto goro, v svojo dom, svoj zemski paradiz... Pelji me, brate, pelji me na Sveto goro, da umrem tam...«

Iz samostana je prišel pater, pa mi je pomagal, da sva spravila bolnika v postelji. In ležal je tam pater Pavlin in se je smehljaj neprestano. Bil je v paradizu, pa ni videl grobeln, na katerih so ležale kače, videl ni potov, po katerih se je pretakala striena kri; videl je sonce, samo sonce, ki se je smehljalo. A teme ni videl in črnih postelji, ki so škripale z zobmi; in ni slišal kletev, ki so bučale od razpenjenega morda do belih snežnikov, ki so se skrivali v svoji sramoti med črnimi oblaki...

Ko sem stopil iz samostana, je bilo sonce že visoko. Po cesti so šli romarji v gručah nazaj. A bilo ni veselja in tolažbe pri njih. Povešali so glave in so stopali molče naprej. In nihče se ni ozrl nazaj na svetišče. Saj so videli: zašle so zvezde za devete gore, kjer je tolažba in upanje. A noge so tako trdne, in v srcu ni več moči, da bi se dvignilo in šlo v lepi, tuj noč za zvezdami, katerih svit je ugasnil že davno, davno... (Konec.)

Žaklje vsake vrste kupuje prva slovenska trgovina, Jakob Marjanc, Trst, ulica Solitaria 21 (pri mestni bolnišnici). 450

Kupujem čunje, volno, bombaž, volnena pokrivala in volneno pleteno srage. Prihajam tudi na dom. Zaloga Settefontane št. 45. 446

Fotograf Anton Jerkič posluje zopet v svojem stališču v Trstu, Via delle Poste št. 10. 2467

Modistinja izvršuje vsako delo točno in elegantno po zmernih cenah. — Ulica Aleardi 493, vrata 8, Pendice Scorcola. 518

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukance, pipe, milo, gumijevе podpetnice, razni gumbi, danarice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisarnski papir koprivi svinčniki, zaponke, prstani rdečega križa, krma za brado, alica, razna rezila, robci, mrežice za brke, pletenina, srage, spodnje hlače, ogledala, ustniki, razne glavnike, zaponke Patent Knöpfe in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Nicolò št. 13. 62

Gospodski dvorci z vrhom

pripravni za dve družini, se takoj prodajo ali pa oddajo v najem. — Pojasnila v prodajalni MICHELAZZI, Via Maria Teresa št. 16, Trst.

„ADLER“
Pisalni stroji za urade in potovanje. Rabljeni stroji različnih sistemov. — Pritikline najboljših znamk
Posredovalnica zastopstva pisalnih strojev „ADLER“
Vsakovrstna popraviljanja: Via Donata 1, I.

ZDRAVNIK
Med. Dr. Karol Perničič
stanuje v Trstu, ul. Giulia 76 III. u. (zraven Dreherjeve pivovarne) in ordinira v ulici Carintia 89, l. od 3 do 4 pop. za rotnanje, navorne in otroške bolezni (blizu cerkve sv. Antona novega.)

Zlatarnica G. Pino
Trst, ulica Canale št. 13
Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd.
Cene zmerne. Cene zmerne.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
se je preselil in ordinira sedaj v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobovbrz bolečine. Plombiranje UMETNI ZOBJE.

Ivan Krže
Trst, Piazza S. Giovanni 1
Zaloga kuhinjskih in kletarskih potrebščin od lesa in pletenin, škravov vrst, dobrov in kad, sedčkov, lopat, rešet, sit in bukoverstnih košev, jehasev in metel ter mnogo drugih v to stroko Priporočajo splošno predmetov. svoje trgovino v kuhinjsko posodo vsake vrste bodi od porociana, zamije, emalja, krompirja ali cinka, nudiše pasamantorje, kletke itd. Za gostilničarje pipe, kroglice, senjale in stekleno posodo za vino.

Oglasi, osmrtnice, zahvale in vsakovrstna naznanila reklamne vsebine, naj se pošiljajo na »Inseratni oddelek Edinosti«

Dnevnik „Edinost“ v Trstu
je izdal in založil naslednje knjige

1. »VOHUNA. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1.60.
2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA. — Cena 80 vin.
3. »KAZAKI. Spisal L. N. Tolstoj. Posloven Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN. Spisal I. Stiergievski Turgenjev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světa. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGOSLOVANIH«. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slovc. ljudstvu). — Cena 80 vin.
7. »IGRALEČ. Roman iz spominov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
8. »JURKICA AGIČEVA«. Spisal Ksaver Šandor - Gjaljski. Prevel F. Orei. Cena K 2.
9. »UDOVICA«. Povest iz rom. Napisal I. E. Tomič. Po povemu Ksaver Klavž. Cena K 1.60.
10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.
11. »VITEZ IZ RDEČE HIŠE«. (Le Chevalier de Mais'n rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.